

Úspěch francouzského vojska u Verdunu

PRO POKROK UPRAVIL OTAKAR CHARVAT

PO třikrát v přítomné válce německé vojenské velitelství střetlo se s francouzským. Po třikrát v konfliktech, na kterých mnoho záleželo, utkali se vojenská geniové obou těchto národností. Důsledky těchto tří konfliktů zůstanou obsaženy ve třech jmenech — Paríž, Calais, Verdun — a jestliže zachránění Paríže bitvou na Marne je považováno za největší z těchto tří vítězství, francouzská obrana Verdunu musí zaujmouti místo hned podle něho.

V Verdunu, stejně jako na Marne, okolnosti byly k neprospěchu Francouzů. Nepřítel našel se v početní převaze a měl převahu v dělostřelcovně. Francouzové bojovali se zády proti stěně a ústup znamenal nejenom porážku, ale i katastrofu. Francouzové v boji vytrvali a zvítězili. Francouzské vojsko u Verdunu po slavném odboji byla schopna zahájit ofenzívu a v několika hodinách byla schopna znenáhla se všech důležitých posic, s výjimkou jedné, které ztratila v defenzivní kampani. Nyní, kdy i tato poslední důležitá posice, pevnost Vaux, nalézá se v moci francouzského vojska, je možno mluvit o bitvě u Verdunu jako věci minulé, stejně jako o náporu směrem k Paríži.

Historie německého náporu na pevnost Verdun je dobře známa. Jednalo se tu o soustředěný pokus o porážku Francie a odstranění jí jako válečného činitele. Myšlenka tato byla pojata Falkenhaynem, náčelníkem německého generálního štábu. Byl to nový pokus o zdržení Francie, značnou německou porážkou na řece Marne, odložený po odražení na Yperie a u města Ypres. Byl to pokus o zdržení Francie největším soustředěním děl, jaké kdykoliv provedeno bylo na kterémkoliv bojišti, a náporem nejlepšími vojenskými sbory, jaké Německo bylo schopno poslati na bojiště.

Rok před tím Německo zasadilo stejně silnou ránu na východní frontě podél řeky Dunajce a to mělo v důsledku katastrofu pro ruskou armádu a postup Němců za Varšavu a Brest Litovský, daleko do provincií starého Ruska. V lednu roku 1916 Německo mohlo prohlásiti, že Rusko je odstraněno jako válečný činitel na několik měsíců, nejméně na půl roku. Němečtí pochtili správně. Věděli, že Anglie nemůže být také připravena v té době. Balkánská kampani odstranila vzhledem nebezpečí na jihu a postavila Turky opět ně na nohy. I Rakousko bylo do statečně zreorganizováno, aby bylo schopno zahájit ofenzívu v Tyrolsku, která měla je přivesti na planiny benátské.

V lednu roku 1916 jenom Francie byla připravena a v poli. Kdyby v té době bylo možno porazit Francii, zatím co Rusko a Anglie nebyly připraveny a Itálie zaměstnána plně obranou, Německo mohlo docílit rozhodného vítězství. Všechny příznivé okolnosti, které mělo Německo před bitvou na Marne, byly zde znovu, s výjimkou toho, že Francie byla lépe připravena. To ale Německo ne uznávalo. Podceňovalo také francouzského vojenského ducha, domýšleje se, že po několika porážkách a při vědomí, že pomoc nemůže být poskytnuta, panovat bude tiseň, která bude důležitým činitelem při nové porážce.

Důsledky války spočívají značně na správnosti odhadu, který učiní jedna z válečných stran o postavení druhé. Napoleon na bojišti u Waterloo podceňoval Angličany a to bylo příčinou jeho porážky. Němečtí podceňovali ducha a početní sílu francouzského vojska v lednu roku 1916 a to vedlo k ztroskotání plánu u Verdunu. Víme dnes dobře, že ozývají se v Německu hlasy, stejně jako v Napoleonově armádě u Waterloo, proti této nové zkoušce německé síly na západním bojišti. Víme, že Hindenburg se bouří, poněvadž odvrácena byla pozornost od bojiště východního, kde podařilo se mu docílit celé

řady tak pozoruhodných vítězství. Ale německý generální štáb a německý lid viděl před sebou jenom vyčerpanou Francii, jako viděli ji dekadentní před osmdesáti měsíci, a stáli pevně v tomto rozhodnutí, které mělo i podporu císaře, ježto ten měl za to, že jeho syn, korunní princ, velitel této armády, získá svým vítězstvím novou slávu rodu Hohenzollernů.

Když mocný nápor byl dne 21. února zahájen, Němeči na úzké frontě severně od Verdunu měli shromážděno 3.000 děl každé ráže. Měli tu 300.000 mužů, z nichž mnozí před tím odpočívali a setřili svoje síly k novému zápasu. Měli před sebou méně než 80.000 francouzského vojska a to nebylo ještě nejlepší. Za touto francouzskou armádou nenalézalo se žádné soustředěné dělostřelcevo. První linie zákopové byla dobrá, ale někdy slabá, neboť Francouzové se spolehnuli, že pevnosti v okolí Verdunu budou jim náležitou oporou. V každém ohledu německý nápor byl překvapením a jeho okamžitý úspěch byl strašný.

Ani nyní nevíme určitě, co událo se v následujících třech dnech. Zlomky francouzského vojska se držovaly se na ústech posic a zadržely podle nich. Ale německá chůva nebyla schopna limit se tu k ní předu s takovou shledostí jako na Dunajci. Jenom hrstička francouzských vojáků a jejich odbojníci z těchto prvních třech dnů strážlivého německého náporu zabránili proniknutí linie a katastrofě. Tato katastrofa na chvíli byla odložena.

25. února Němeči postoupili na jih čtyři míle a znenáhla se pevnosti Douamont, která byla nejdřívejší z řetězu vnější obrany Verdunu. Od této pevnosti Němeči mohli pokřičeti přímo k horšimú městu, jehož půd samí a s nimi celý svět, předvídali v několika následujících dnech. V té době také prohlášovali, že znenáhla se pevnosti Vaux, ale ve skutečnosti až po čtyřech měsících tato pevnost padla, ačkoli Vaux nalézá se jenom míle od Douamontu.

V té době panovaly v Paríži nejvyšší obavy o osud pevnosti Douamont, která byla nejdřívejší z řetězu vnější obrany Verdunu. Od této pevnosti Němeči mohli pokřičeti přímo k horšimú městu, jehož půd samí a s nimi celý svět, předvídali v několika následujících dnech. V té době také prohlášovali, že znenáhla se pevnosti Vaux, ale ve skutečnosti až po čtyřech měsících tato pevnost padla, ačkoli Vaux nalézá se jenom míle od Douamontu.

V té době panovaly v Paríži nejvyšší obavy o osud pevnosti Douamont, která byla nejdřívejší z řetězu vnější obrany Verdunu. Od této pevnosti Němeči mohli pokřičeti přímo k horšimú městu, jehož půd samí a s nimi celý svět, předvídali v několika následujících dnech. V té době také prohlášovali, že znenáhla se pevnosti Vaux, ale ve skutečnosti až po čtyřech měsících tato pevnost padla, ačkoli Vaux nalézá se jenom míle od Douamontu.

Němeči měli u Verdunu ztráty 500.000 mužů v usmrcených, raněných a zajatých. Francouzské ztráty odhadují se na 250.000 mužů, z kterých nanejvýše 40.000 bylo zajato. V prvních dnech francouzské ztráty byly největší. Bylo to hlavně z toho důvodu, že německý útok byl pro ně velkým překvapením. Poslední ztráty, třebaže značné, nebyly tak velké jako v prvních dnech.

Spojenec na Somme postoupili na značnější vzdálenost, než Němeči u Verdunu. Spojenci v náporu na Somme vedle toho získali dvakrát tolik zajatců a ukořistili dvakrát tolik děl. Verdun značnou pro Němece velké ztráty, ku kterým ale připočítati dlužno ztráty na jiných frontách, ku kterým došlo z toho důvodu, že Němeči soustředili svoje síly u franco-

KATAKOMBY, JEŽ OTEVŘENY BYLY VÝBUCHEM STŘELY.

Na obrázku našim spatřujeme, anglické vojáky, prohlížející si rozbité katakomby na frontě na Balkáně, jež otevřeny byly výbuchem střely.

ské pevnosti. Poněvadž Němeči byli rozhodnutí docílit vítězství na západě, Rusové byli schopni zničit 100.000 rakouských a německých zajatců a 10.000 střevců, kteří nebyli zraněni. Důležité bylo pak schopni získati Gornel. Koncem pak Růmnicko, základna ruských vítězství, vystoupilo do války a zadrželo velkou německou armádu, která byla určena proti Rusku.

A Němečím nápor u Verdunu nepřinesl zcela žádné zisků. Nyní pak přicházíme k poslední kapitole tohoto nákladného německého vojenského dobrodružství. Dne 21. října, právě za osm měsíců po té, kdy Němeči zahájili mocný svůj nápor, Francouzové nastali od bombardování a podnikli mocný útok, kterým znovuobdrželi pevnosti Douamontu a vesnice vedle celé řady jiných velmi důležitých posic, které Němeči byli američ dobývali po celé měsíce. Němeči nalézají se nyní, kdy i pevnost Vaux byla dobyta, na posicích, na kterých byli dne 25. února.

Velkého tohoto vítězství bylo docíleno při nepatrných ztrátách Francouzské ztráty byly jenom 1.000 mužů. Proč 5.000 Němců bylo zajato. Zápas trval jenom tři hodiny a Francouzové znenáhla se území, které Němeči bylo dobyto na tanečném procesem po celé dva měsíce.

Co bylo příčinou tohoto pozoru hodného francouzského úspěchu? Hlavně to okolnost, že těžké dělostřelcevo přesunuto bylo od Verdunu na frontu při řece Somme, aby vedla tu anglo-francouzská vojska ofenzívu. Francouzové uderili na Němece ve větší počet a s toutou po vítězství. Duch francouzské armády byl znenáhla a to zajistilo vítězství.

FRANZOUSKÝ SEJDIR ZATČEN V ZAKOPECH

Paríž má novou sensaci. Henri Rochette, který osídl francouzský lid o obnos mezi 800.000.000 až 10.000.000 a jehož podvodné operace vedly k vrazu redaktora časopisu Figaro paní Caillauxovou, manželkou bývalého francouzského premiéra, bude předveden před soud, aby zodpovídal se ze svých sepišských praktik. Okolnost, že tento sejdír ve velkém byl bezpečeným v vizuále a přes se vrátil, aby bojoval ve francouzských zákopech, kde byl zatčen, buď o případ velký zájem a je možné, že nebrání jej od přílib krutého trestu. Různá politická uvážení a okolnost, že mnoho svědků nalézá se nyní ve vojště, nepochybně zavání odklad projednávání tohoto případu, ale je možné, že bude se trvati také na rychlém jeho projednání, ježto Rochette přílib dlouho nalézá se mimo dosah francouzské spravedlnosti.

Rochette byl jenom třicet let star, když v roce 1908 odhaleny byly jeho podvody. Většinu těchto svých velkých podvodů spáchal v čtyřech posledních měsících. Jeho historie měla se srovnati s jinými, co kdykoliv událo se v Americe, domově divokého finančníka. Rochette narodil se v roce 1878 v Melun. Zahájil svoji kariéru jako neobchodník a bohatně a pak stal se zaměstnancem v bance. Jeho zaměstnavatel byl nucen přehoditi na záloženou společnost Rio Tinto, do které měli být získáni vkladatelé hlavně tím, a by pokládali ji za jinou úspěšnou společnost Rio Tinto.

Rochette ujal se podniků po přechnutí banky. To bylo první jeho finanční dobrodružství. Právě se, že jeho původní kapitál byl

poněkud \$1.000, které zdědil. Tato společnost neposkytla mu příležitost k příliš velkému vydělávání peněz a stejně i nezdarem byla druhá, Carre de Mines. Ale obě poskytl Rochetteovi příležitost k získání zisků. Značného úspěchu docílil ve společnosti Credit Minier et Industriel a stal se v krátké době bohatcem.

Rochette měl zvláštní metody ve vydělávání peněz. Dával do oběhu akcie nových společností a za peníze takto získané plánil velmi slušné dividendy na dlece společnosti starých a tak získával si důvěry obecnosti. Chudí lidé investovali u něho celé svoje úspory.

Bankéř zatčen byl dne 23. března roku 1908. Byl v té době teprve třicet let star, ale založil již dvě banky, desát jiných finančních podniků a dva časopisy, v nichž psal udržené o společností jin založených a činil prudké útoky na své finanční a politické soupeře.

Rochette dal do oběhu dílece Bella Gas Mantle společnosti a bylo ve třech měsících z výrobní ceny \$20 stouply na \$150, několikto várná tohoto podniku nebyla dosud postavena. Rochette pro posužen byl na záruku v obnosu \$10.000 v květnu roku 1908. V červenci odsouzen byl do vězení na dva roky a poměrně malé pokuty. Obýval se z rozvahou a bylo mu dovoleno, aby zůstal na svobodě a řídit si svoje obchodní záležitosti.

Časopis Figaro upozornil na jeho podvodné praktiky. K novému soudu s Rochetteem mělo dojiti dne 27. dubna roku 1911. Jeho slavní přátelé snažili se odložit soud co nejvíce. Rochette pak mezi tím přelil do Mexika. Zde pokračoval zneužívat služby presidenta Francise Maderovi, který přijal jej s otevřenou náručí. Madero ale potřeboval peníze a uzavřel půjčku s Paríž. V podmínkách této půjčky bylo ale vyřčeno, že Rochette ze země. S touto podmínkou Madero souhlasil.

Francouzskému dobrodruhu do stalo se ale všíraný, že následujícího dne má být zatčen. Jeho obydlí bylo obklíčeno policií, ale Rochetteovi podařilo se přes přehnutí přes střešní a dostal se z města ukrýt v povozu staré ženy, tuženým oslem. Po nějakou dobu potuloval se po severním Mexiku, kde organizoval přívozce při do převáž od pobřeží do vnitru země a při tom vydělával slušné peníze. S jedním revolučním mexickým vůdcem vesel do dohody, že kterému jednomu z mrtvých vojínů vloženy byly do kapsy jeho privátní listiny. Po té oznámil světu, že je mrtvý, maje v úmyslu v roce 1917 objeviti se znovu ve Francii, v kteréhožto době jeho zločin byl by promlčen. Jeden z potulcev učitel jej po té zradil. O tom Rochette dověděl se zčasně a v prostrojení za ženu přelil do jižní Ameriky. Po té navštívil Evropu a Orient.

Na počátku evropské války Rochette vrátil se do Francie a prostrojení a nechal se zapřísti do vojska pod jménem Georges Bienaimé jako motocyklista. Dvě léta sloužil v armádě. Před nějakou dobou ale pozván byl v Gravelle a zatčen.

STATEČNÉ JAPONSKÉ LOVKYNĚ PEREL.

Japonsko dobylo německé pevnosti Tsing Tao pravidelným procesem vedení války. Japonští vojáci a námořníci ukázali se schopnými, bez pomoci žen. Ale přes to 100 japonských dívek nabídl své služby k pomoci, ale nabídka jejich byla zamítnuta z kavalitativní a pro japonské tradice, nikoliv pro domněnku, že nemohly by se osvědčiti užitečnými. Dvěata ta neobkávála, že poslána budou na bitovní linii, ale nabídla se vykonati úkol stejně nebezpečný.

Byly to mladé dívky z provincie Sina, potápěčské povolání a žádaly, aby dovoleno bylo jim odebrati se do minuvší proložených vod, které chránily přístup k německé pevnosti, aby našly a odstranily tyto miny. Jsouce v povolání tom cvičeny od mládí, vynikají se dokonale v potápění a dovedou rozpoznati věci v šeru zelených vod. Měly za to, že podaří se jim nepozorovaně sestoupiti s japonské válečné lodě, plovati do minových polí a zde vykonati práci. Byly by jenom malým terčem a Němeči sotva by po nich páhli. Domýšlely se ostatně, že budou schopny vykonati svůj úkol i pod ohněm.

V Japonsku, kde lovení perel je velice důležitou industií, devět desetin loven perel tvoří ženy. Malé dívky jsou učeny svými matkami plování a potápění. Mořské potápěči je jejich hříštěm. V třinácti letech svého věku, kdy opanují školu, začínají práci do opravdy. Japonská matka zaujme svoji dceru do umění potápěčského s takovou horlivostí jako německá matka zaujme svoji dceru do umění vedení domácnosti.

Japonské dívky docílují nejvyššího bodu schopnosti v potápění ve svých pětadvaceti letech. Taková dívka pak pracuje od osmi do desíti hodin denně ve vodách od 15 do 45 stop hlubokých. V lednu a únoru jsou vody příliš studené pro celodenní práci, ale i v těchto měsících japonské dívky stráví ve své práci několik hodin denně. Dívka taková touto prací vydělává od patnácti centů do dolaru denně.

Z tohoto obnosu ale každá dívka je schopna ušetřiti značný obnos, který je pak její věnem. Stálým vystavováním se vodě, větru a slunci níčí svoji krásu a proto potřebuje věna, aby se provdala. Pravidelně se provdává, ale mnohé z nich i jako vdané pokračují v této práci.

VELKÉ ARMÁDY V HISTORIÍ.

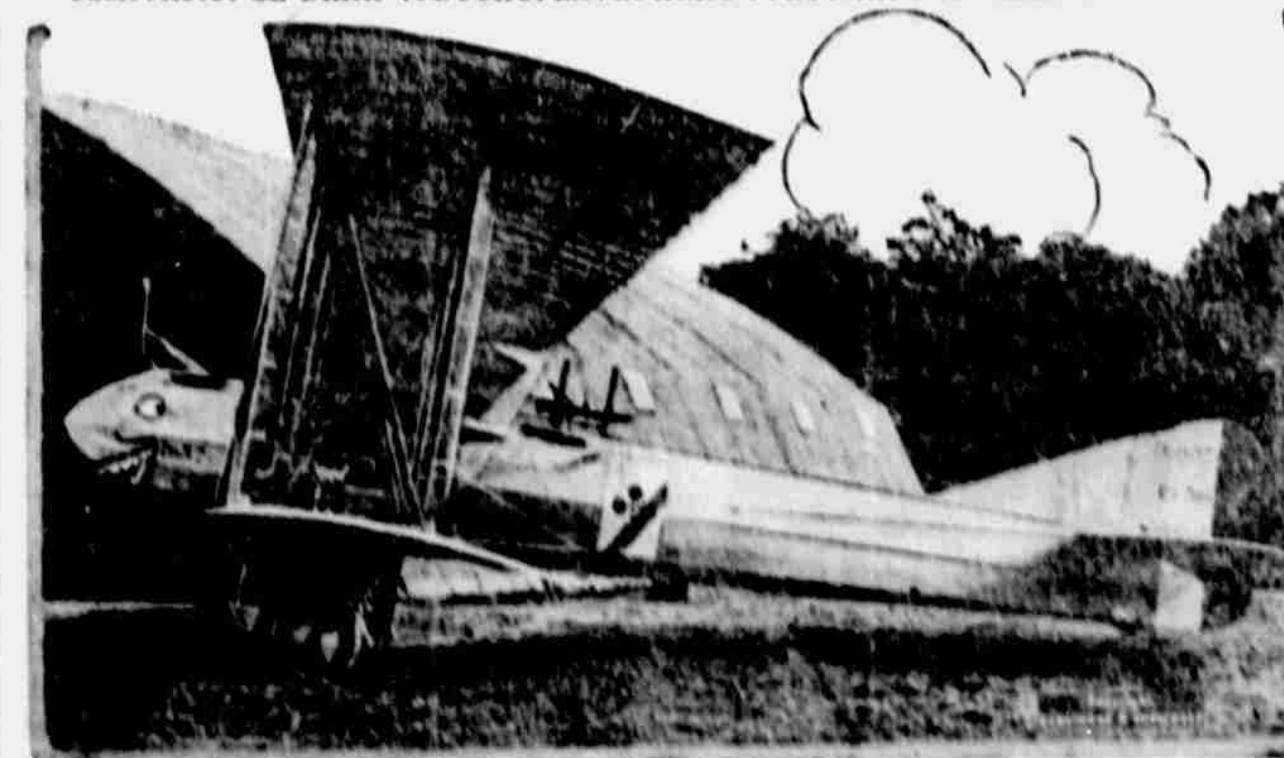
Když král Xerxes perský vpadl do Řecka v roce 480 před Kristem, přivedl, dle sdělení Herodotova, přes Hellespont armádu o 1.700.000 mužích, kterou shromáždil v střední Asii. Historikové ale pochybují o správnosti tohoto udání, ježto tato obrovitá armáda dala by se nejenom těžko vyzbrojiti, ale i vyživovati a udržovati v poli. Nikdo nemůže říci, že Herodotus nebo kdokoliv jiný počítal správně. Od té doby žádná tak velká armáda nebyla postavena do boje, leč by jí byly hardy Hunů, kteří v roce 451 po Kristu v boji u Chalonu zanechali 250.000 mrtvých na bojišti.

Ve středověku nebylo velkých armád. Armády sestávaly z plavebných zlodáků a nebyly příliš velké. Po vynalezení prachu královské počali budovati stále armády, ale ani tyto nebyly velké. Ani ve válkách francouzské revoluce nebylo velkých armád. V bitvě u Lipska na obou stranách nalézalo se sotva půl milionu vojáků a byla to přesec jedna z největších bitev toho věku.

V řívním válce americké vlece jak milion vojáků nalézá se ve zbraň, když zápas byl zakončen. V té době ale Amerika byla největší vojenskou mocností ve světě a známost této skutečnosti byla příčinou, že Francouzové nechtali vyhověti našemu požadavku a vyklouci Mexika.

Při prohlídce domobranci. Domobranci: "Prosím, já mám jednu větší lopatku —" Lékař v zamyslení: "Dobrá, v zákopech ji budete potřebovat."

USMÍVAJÍCÍ SE DRAK VZDUCHOPLAVECKÉHO PORUČÍKA NUNGESSERA.

Jednoplátník v podobě draka, uličaný poručíkem Nungesserem, francouzským vzduchoplavcem, který, jak bylo oznámeno, srazil více jak tisíc německých aeroplanů. Čela tohoto jednoplátníku tvoří hlava draka.